

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА
ГРАД ЗРЕЊАНИН
ЗАШТИТНИК ГРАЂАНА

Број : ОМБП 33/09

Датум : 10.05.2010.г.

Зрењанин

Пупинова број 14

На основу члана 26. Одлуке о заштитнику грађана («Сл. Лист општине Зрењанин» бр. 10/2003 и «Сл.лист Града Зрењанина» бр. 24/2008), а решавајући по представци СС из ..... због повреде права детета, Заменица заштитника грађана за права детета и равноправност полова и истовремено ВД Заштитника грађана , дана 10.05.2010.године донела је следећу

О Д Л У К У

1) УТВРЂУЈЕ СЕ повреда права детета млдб. ВВ учињена од стране запослених који су радили на овом случају у Центру за социјални рад града Зрењанина а приликом спровођења извршне пресуде суда , који поступак је требало да доведе до адаптације млдб. ВВ на свог оца ББ
Повреда права детета подразумева следеће пропусте :

- повреду члана 12. Конвенције Уједињених нација о правима детета,
- непостојање документације која потврђује партиципацију детета млдб. ВВ у процесу утврђивања чињеница и поступку који је претходио а пре изрицања мере корективног надзора његовој мајци, у складу са узрастом детета, што указује на сумњу у ваљаност те партиципације
- несврсисходно изрицање мере корективног надзора мајци детета , на основу погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и повредом члана 48. Правилника о организацији, нормативима и стандардима рада Центра за социјални рад («Сл.гласник РС» бр.59/2008);

2) УТВРЂУЈЕ СЕ повреда Закона о раду и Правилника о раду Центра за социјални рад учињена од стране Директорице ове установе. Повреда се састоји ангажовањем запослене ММ којој је поверила извршавање послова у нескладу са њеним компетенцијама и стручношћу као и касније учињеним пропустима у раду, а на штету малодобног детета ;

3) УТВРЂУЈЕ СЕ постојање сумње да је запослена АА извршила тежу повреду радне обавезе (члан 48. Правилника о раду Центра за социјални рад) недостојним, увредљивим и непримереним понашањем према странци СС, као кориснику услуга Центра за социјални рад.

4) УТВРЂУЈЕ СЕ одсуство адекватног плана активности за начин регулисања виђења детета са оцем.

С обзиром на утврђено, на основу члана 28. Одлуке о Заштитнику грађана града Зрењанина ПРЕПОРУЧУЈЕМ Директорици Центра за социјални рад предузимање следећих МЕРА :

1) ОБУСТАВИЋЕ ОД ИЗВРШЕЊА КОНАЧНИ АКТ – решење о корективном надзору број: ..... од .....2010.године које је решењем број: ..... од 2010.године Покрајинског секретаријата за социјалну политику и демографију постало коначно у управном поступку , која обустава ће трајати до завршетка поновљеног поступка ;

2) ПОНОВНО ЋЕ СПРОВЕСТИ ПОСТУПАК , ради разматрања оправданости изрицања мере корективног надзора и при том направиће другачији план активности виђења детета са оцем који би одговарао психолошком стању детета, и његовој добробити водећи рачуна, најпре о његовим интересима и у свему поштујући Конвенцију Уједињених нација о правима детета. У том поступку саслушаће се млдб.дете и сачиниће се документација о изведеном саслушању ;

3) СПРОВЕШЋЕ ПОСТУПАК ради утврђивања дисциплинске одговорности запослене АА и констатовати да ли је извршила тежу повреду радне обавезе према кориснику услуга СС;

4) Директорица Центра за социјални рад САГЛЕДАЋЕ у потпуности пропуст који је направила приликом ангажовања ММ на пословима за које није била довољно квалификована и последице које је својим ангажовањем произвела на млдб.дете.

5) ОБАВЕЗУЈЕ СЕ Директорица Центра за социјални рад града Зрењанина, да обавести ВД Заштитника грађана у року од 15 дана од

дана пријема ове одлуке о мерама које је предузела ради отклањања утврђених неправилности .

Упозорава се Директорица Центра за социјални рад уколико у остављеном року не поступи у складу са овом ОДЛУКОМ у којој су садржана мишљења, предлози и препоруке, или не обавести о предузетим мерама на отклањању повреда, ВД Заштитника грађана ће искористити сва овлашћења предвиђена Одлуком о заштитнику грађана, а против одговорних лица која су учествовала у раду на овом случају и ће лично иницираће покретање кривичног поступка код надлежног тужиоца.

Образложење

У обављању послова из свог делокруга Заменица заштитника грађана задужена за права детета и равноправност полова и ВД Заштитника грађана је по представци СС из Зрењанина, покренула истрагу ради испитивања да ли у конкретном случају постоји повреда права детета млдб. ВВ од стране тима Центра за социјални рад.

Приликом прикупљања свих релевантних чињеница о предметном случају у вези са поступком који води, ВД Заштитника грађана је тражила писмени одговор Центра за социјални рад, а потом организовала састанак са Директорком Центра и представницима тима Центра . Запослени који су радили на случају изнели су своја мишљења и ставове поводом свих чињеница и околности везане за дугогодишњи рад са родитељима детета и изложили разлоге доношења својих одлука у овом поступку.

Пре покретања истраге, ВД Заштитника грађана предложила је Центру за социјални рад да се у оквиру корективног надзора изрекне мера упућивање родитеља на разговор у породично саветовалиште или у установу специјализовану за посредовање у породичним односима (члан 80.тачка 2. Породичног закона) као много адекватније решење за родитеље и дете.

У том циљу ВД Заштитника грађана је упутила Замолницу Заштитнику грађана Републике Србије о евентуалном пријему родитеља и детета у ..... у Београду, што је резултирало одбијањем ове установе да пружи услуге оваквог типа корисницима из других градова. На основу оваквог одговора, Заштитник грађана Републике Србије покренуо је поступак контроле законитости и правилности рада ..... као и ..... у НС у складу са одредбама члана 32. Закона о заштитнику грађана («Сл.гласник РС» бр.79/05 и 54/07). Запослени Центра за социјални рад града Зрењанина нису сачекали исход овог поступка већ су донели решење којим

упозоравају мајку детета да неадекватно врши родитељско право под претњом лишења родитељског права, а што је радикална мера и истовремено одбацили предлог ВД Заштитника грађана.

Приликом примене члана 21. Одлуке о заштитнику грађана, а која одредба се односи на поступак позивања на разговор запослених у органима управе, ради потпуног утврђивања чињеничног стања, ВД Заштитника грађана суочила се са флагрантним непознавањем прописа од стране запослених у овој установи, што је довело до упућивања ПРЕПОРУКЕ број: ОМБ12/10-V од 08.03.2010.године Директорици и запосленима у овој установи. Цитирана препорука се односила на упознавање са садржајем Одлуке о заштитнику грађана града Зрењанина, са обавезом познавања позитивноправних прописа и њиховим спровођењем од стране јавних службеника као и обавезом успостављања сарадње са институцијом Заштитника грађана града Зрењанина.

У циљу правилног утврђивања чињеничног стања изведени су следећи докази : узимање посебне Изјаве СС на записник пред овим органом 2010.год.; читање писмене изјаве СС дате у Центру за социјални рад 2009.год.; увид у Извештај Центра за социјални рад од 2010. године дате на захтев овог органа ; увид у допис Замолница Заштитнику грађана Републике Србије од 2010.године овог органа и Центра за социјални рад ; допис Центра за социјални рад којим обавештава Заштитника грађана о кућној посети радника Центра за социјални рад извршеној дана 2010.год.; упознавање са Извештајем психолога од 2010.год.; читање дописа Заштитника грађана Републике Србије о покретању поступака контроле правилности и законитости рада ..... у Б и .....у НС од 2010.год.; саслушање ЛЛ 2010.г.; саслушање ЛЛ Центра за социјални рад ; саслушање ДД Центра за социјални рад 2010.год.; саслушање СС подносиоца представке 2010.год.; саслушање ББ оца млдб. детета 2010.год.; саслушање психолога 2010.год.; саслушање Директорице Центра за социјални рад 2010.год.; саслушање ММ запослене Центра за социјални рад 2010.год.; читање решења о корективном надзору од 2010.год. број:.....; увид у садржај Изјаве странака Центра за социјални рад број: ..... од 2009.год.; читање тужбе ..... поднете 2007.године Општинском суду Зрењанин ; упознавање са садржајем копије расправног записника са рочишта од ....2007.године о повлачењу тужбе ради ; увидом у Одговор Националне службе за запошљавање у вези тражених података за ММ од 2010.године број: .....; увидом у списе предмета од стране ВД Заштитника грађана извршене дана .2010.године у Центру за социјални рад; упознавање са садржајем досијеа број ..... ; читање пресуде Општинског суда Зрењанин број: ..... од 2008.године; увидом у Записник Центра за социјални рад од 2010.године; увидом у Уговор о раду закључен са ММ од 2009.године; увид у решење Покрајинског секретаријата за социјалну политику и демографију број: ..... од .2010.године.

СС, мајка млдб. детета поднела је представку Заштитнику грађана дана .....године због неколико разлога: најпре мајка тражи да се пружи заштита њеном детету млдб. које има пет година, зато што је приликом спровођења плана виђења детета са оцем, који је водила запослена ММ током ..... 2009 године инсистирала да потпише Изјаву број: ..... од 2009.године, коју је сачинила СС, а што је мајка доживела као притисак и исту је одбила да потпише. ВД Заштитника грађана је увидом у «Изјаву» број ..... од 2009. године утврдила да је иста написана без икакве консултације са правницима јер се њоме мајка детета обавезује да цит. «одустане од судске пресуде која се тиче забране приласка и даљег узнемиравања од стране оца детета мајци детета»? Други део се односи на план виђења оца са дететом који је већ садржан у правноснажној и извршној судској пресуди која је предмет спровођења те је потписивање такве «Изјаве» од стране странака потпуно непотребно и обесмишљено.

Даље, мајка наводи да проблем настаје приликом спровођења плана виђења, када дете треба да остане насамо са оцем, тада оно вришти, плаче, хистерично је и уплашено. Мајка то доживљава као мучење свог детета. Неколико пута пре одласка у Центар са дететом а ради спровођења плана, дете није желело да иде, мајка је назвала ММ како би је саветовала у смислу решавања тог проблема са дететом. ММ је саветовала у тим ситуацијама мајку да доведе дете «на превару», затим да му каже да одлазе на неко друго место а не на виђење са оцем, што се касније јако лоше одразило на дете тако што је код њега изазвало страх од свих јавних установа а такав «савет» изазвао неповерење између детета и мајке.

Следећи разлог који је иницирао подносица представке да се обрати Заштитнику грађана је тај што је дана .... 2009.године дошла са дететом у ..... часова на састанак у Центар и том приликом јој је запослена АА на ауторитативан, дрзак, надасве надмен начин и заповедничким тоном «објаснила» како је обавезна да доводи дете ради виђења са оцем а што је она све време и чинила до тада. Истим тоном наставила је да прети мајци изрицањем мере корективног надзора.

Утврђујући чињенично стање ВД Заштитника грађана је установила да у списима предмета не постоји документација која потврђује да је дете саслушано у поступку. Директорица је у изјави датој на записник Заштитника грађана тврдила да је оно саслушано али без пружених доказа о томе, док је запослена ГГ изјавила да дете није саслушано јер цит:» нема смисла саслушавати дете од пет година, просто то није метод, јер дете нема тај степен зрелости да одлучује».

Међутим, право је детета, гарантовано потврђеним међународним уговорима (Конвенција УН о правима детета) и домаћим законодавством, да учествује у поступцима који се тичу његових/њених права, између осталог и тако што ће слободно

изразити сопствено мишљење, а то ће мишљење бити узето у обзир у свим стварима које се детета непосредно тичу, у складу са годинама живота и зрелашћу детета. У домену поштовања права детета, обавеза свих органа је да у поступку који воде, детету обезбеде остваривање овог права, а у домену добре управе, поступајући органи дужни су да остваривање тог права на одговарајући начин документују. Детету ће посебно бити пружена могућност да буде саслушано у свим судским и административним поступцима који се тичу детета, било непосредно или преко заступника или одговарајућег органа.

Чињенично стање којим се мајка «оптужује» да некоректно врши своје родитељско право тиме што, наводно не спреми дете адекватно за виђење са оцем, а што је довело до изрицања мере корективног надзора, погрешно је и непотпуно утврђено. Радници Центра у испитном поступку нису пружили доказе који би поткрепили такве тврдње. Наиме, тек после поднете притужбе они су обавили кућну посету (иако воде случај више година) на основу које су закључили да утицај на дете врше родитељи мајке детета. Такође, нико није навео озбиљне доказе у чему се састоји наводна несарадња мајке са радницима Центра за социјални рад. По мишљењу ВД Заштитника грађана, на основу једне кућне посете такав закључак не може се са сигурношћу донети. Затим, НИКО од саслушаних радника Центра за социјални рад није споменуо да му је примаран интерес детета. Чланови тима који су били укључени у случај се «баве» односима између родитеља стављајући се у улогу судије, тумачећи њихове размирице, образлажући ко је од њих у праву а ко није, при томе заборављајући на своју обавезу непристрасности и објективности. Нико не спори оцу право да виђа дете, али не по цену да се уништава његово психичко здравље а до чега неминовно доводи мера којом се обавезује мајка да доводи дете у Центар за социјални рад, где ће отац, одржавати лични контакт са дететом, без присуства мајке детета, у присуству стручног радника овог центра. Овим се крши право детета на слободно изражавање свог мишљења и своје воље које је оно јасно изразило својим понашањем одбијајући да остане насамо са оцем. Мера је суштинско спровођење СИЛЕ према детету и његовом израженом мишљењу.

Своје наводе не поткрепљује доказима ни КК тврдећи да мајка детета није спремна на сарадњу, да је пасивна итд. У документацији се види да је мајка сарађивала са Центром и доводила дете интензивно на виђење са оцем. Врло је једноставно то утврдити анализом следа догађаја на следећи начин: дана 2008.године када се десио спорни догађај у ..... (а који странке различито приказују по наводима запослене КК) , била је на снази пресуда суда којој СС уопште није била обавезна да одведе млдб. дете на виђење са оцем на адреси на којој отац живи. То доказује чињеницу да је желела оцу да омогући да види дете. Увидом у цит.пресуду тог дана отац је требао да преузима дете на адреси на којој оно живи у термину од .... до .....

часова наизменично суботом и недељом и враћа га на исту адресу. Даље последице су што је ВД Заштитник грађана увидом у Записник са састанка стручног тима у поступку одређивања надзора над вршењем родитељског права од .2010.године утврдила да су у исти унети неистинити наводи јер на другој страни Записника пише да је дошло до сукоба између родитеља 2008.године а приликом виђења иницираног од стране извршног судије?? Извршни судија није могао донети решење којим се спроводи нешто што судском пресудом није одређено. Ово потврђује уношење нетачних навода у службене списе од стране стручног тима ове установе.

Приликом утврђивања чињеница ВД Заштитника грађана саслушала је и ПП која око две године ради на проблемима детета а након виђања са оцем. ПП је изјавила да дете ни данас није спремно да оца виђа без присуства мајке. Она сматра да је дететова реакција страха од оца аутентична не упуштајући се у разлоге. ВД Заштитника грађана у потпуности је поклонила веру сведочењу ПП као стручњаку која је потпуно објективна, непристрасна, примаран јој је интерес деце и која за разлику од запослених у Центру за социјални рад у потпуности познаје дете и због тога је компетентна у проценама.

Приликом изрицања мере корективног надзора Центар за социјални рад града Зрењанина повредио је члан 48. Правилника о организацији, нормативима и стандардима рада Центра за социјални рад («Сл.гласник РС», бр.59/2008) који наводи цит.: « (1) Поступак за остваривање права о којима у вршењу јавних овлашћења решава центар, покреће се по службеној дужности или по захтеву странке.(2) Центар ће покренути поступак по службеној дужности када је потребно донети одлуку о мерама старатељске заштите деце и младих, односно одраслих и старих, када одлучује о мерама корективног надзора над вршењем родитељског права као и у другим случајевима када је то законом одређено. (4) у управним стварима у којима по закону или по природи ствари за покретање и вођење поступка потребан захтев странке (остваривање права на материјално обезбеђење, на додатак за помоћ и негу другог лица и сл.), центар може покренути поступак само ако постоји захтев странке.

Дакле, Правилник је јасан, исти таксативно набраја у којим се случајевима поступак спроводи по захтеву странке а у којим по службеној дужности, као што је јасно да Центар за социјални рад крши властити Правилник. Приликом испитног поступка пред Заштитником грађана, КК и ГГ изјавиле су да је отац детета поднео захтев за изрицањем мере корективног надзора и да је тим центра на основу његовог захтева разматрао оправданост изрицања мере. Центар за социјални рад не само што је поступио супротно Правилнику већ је поновно изазвао сумњу у непристрасност и објективност, јер ова повреда Правилника намеће питање ко је од запослених «саветовао» оца детета да постави такав захтев??

Проблематична је и одлука предвиђена решењем о корективном надзору којом се мајка детета упућује да упише дете у предшколску установу. Којим прописом је предвиђен упис детета пре шесте године живота у предшколску установу? Тим Центра за социјални рад је овим прекршио и члан 65. Устава Републике Србије, а о наводној «социјализацији» деце а чиме покушава да образложи овакав «упут» мајци, мишљења психолога се у великој мери разилазе и предмет су слободне одлуке и процене родитеља.

Директорица Центра за социјални рад прекршила је члан 47. Закона о раду («Сл.Гласник РС» бр. 24/2005,61/2005 и 54/2009), као и члан 14. Правилника о раду Центра за социјални рад града Зрењанина. Цит.чланови односе се на заснивање радног односа са приправником. Такође, ВД Заштитника грађана добила је одговор Националне службе за запошљавање Филијала Зрењанин број од .....2010.године у вези података о заснивању радног односа за ММ. ММ је у Центру за социјални рад ангажована на основу уговора о волонтерском раду од 28.11.2008.године без заснивања радног односа на стручно усавршавање за самосталан рад у струци уз финансирање Националне службе за запошљавање. Период стручног оспособљавања требало је да траје до 27.11.2009.године. Међутим 03.08.2009.године Центар за социјални рад обавестио је Националну службу о раскидању уговора о волонтерском раду и о заснивању радног односа на одређено време. Директорица Центра је изјавила да је ММ била запослена на радном месту «водителј случаја». То значи да ММ није имала годину дана радног искуства колико Закон о раду предвиђа за приправнички стаж у време кад јој је поверен рад са странкама. То даље значи да ММ није имала ни услов за полагање стручног испита за рад у органима државне управе предвиђен чланом 14. став 3. Правилника о раду Центра за социјални рад. Запослена ММ није била довољно обучена нити компетентна да обавља послове који су јој поверени. Из тих разлога, тврдње Директорице и запослене ГГ о постигнутом «наплетку» са странкама не могу се прихватити као тачне. Страх од јавних установа она је лично својим нестручним саветом произвела на дете, а ту чињеницу потврђује и психолог друге установе која је непосредно након тога прегледала дете које је и том приликом одбијало да уђе у просторију.

Констатује се да нико од саслушаних запослених Центра за социјални рад није конкретно одговорио на питање ВД Заштитника грађана о томе како ће се спровести мере предвиђене корективним надзором а да се поновно не прекрши право детета? ГГ је одговорила да је потребно цит.»упозорити мајку да је она дужна и обавезна да помогне детету да оствари право да виђа оца...»ПП је поводом истог питања изјавила цит.» да су они очекивали бољу сарадњу са мајком...».Избегавање одговора на конкретно питање по ко зна који пут указује на сумњу у оправданост изрицања ове мере а нарочито на разлоге њеног изрицања.

У вези наведеног некоректног понашања запослене АА према мајци детета Директорица је у испитном поступку пред Заштитником грађана изнела да није била упозната са тиме шта се дешавало тога дана. Надаље изјављује да СС није дошла код ње да би изнела примедбу на рад поменуте запослене. Рад добре управе подразумева да грађани буду поучени о својим правима од стране запослених јавних службеника. СС је дугогодишњи корисник услуга Центра за социјални рад и требала јој је бити пружена помоћ (саветовање о праву на подношење притужбе), а понашање запослене АА било је сасвим супротно. Стога је обавезана Директорица да преиспита одговорност запослене и о томе обавести ВД Заштитника грађана града Зрењанина.

Констатује се да је у поступку пред овом институцијом саслушан и отац млдб.детета . У циљу сагледавања целокупне ситуације закључује се да нико не спори оцу право да виђа дете, као ни детету да остварује право да виђа оца. Његов исказ састојао се у низу таксативних набрајања и објашњавања судских поступака које води против мајке детета а што не спада у домен испитивања и коментарисања институције Заштитника грађана.

На основу утврђених чињеница и околности, ВД Заштитника грађана је донела ову Одлуку која садржи мишљење, предлоге и препоруке, у циљу заштите права корисника услуга, који ће кроз отклањање утврђених пропуста и неправилности у раду, у највећој могућој мери допринети унапређењу рада ове установе и спречавања сличних пропуста у будућности.

ВД ЗАШТИТНИКА ГРАЂАНА

Драгана Радловачки Грозданов

Доставити :

- Покрајинском секретаријату за социјалну политику и демографију, ради информације
- Подносиоцу притужбе
- Центру за социјални рад града Зрењанина